

การสื่อสารวาทกรรมแม่วัยใสในสังคมไทย สังคมเกาหลีใต้ และสังคม สหรัฐอเมริกาผ่านภาพยนตร์

ศุภรดา ประภาวงศ์¹

¹ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาแอนิเมชันและวิชวลเอฟเฟกต์ วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Received 28/11/2020 Revised 12/5/2021 Accepted 2/6/2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์วาทกรรม “แม่วัยใส” ในสังคมไทยตั้งแต่ยุคสมัยของรัชกาลที่ 1 จนถึงปัจจุบันและเพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงวาทกรรม “แม่วัยใส” ในสังคมไทย สังคมเกาหลีใต้ และสังคมสหรัฐอเมริกาผ่านภาพยนตร์ งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาด้วยการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ในรูปแบบของวาทวิจารณ์ (Rhetoric Criticism) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในสื่อภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแม่วัยใส จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ภาพยนตร์เกาหลีใต้เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) ภาพยนตร์สหรัฐอเมริกาเรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) และภาพยนตร์ไทยเรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) ผลการศึกษาทำให้ทราบถึงพัฒนาการของวาทกรรมแม่วัยใสว่าไม่ได้มีโครงสร้างที่แน่นอนถาวร แต่ถูกกระทำและแปรเปลี่ยนไปจากอำนาจของสังคม หลักการเล่าเรื่องและวาทกรรม “แม่วัยใส” ที่สื่อสารผ่านภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนั้นมีความแตกต่างทางเนื้อหาและรูปแบบซึ่งมีที่มาจากวัฒนธรรมและความเชื่อของแต่ละสังคมที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: วาทกรรม, แม่วัยใส, ภาพยนตร์, ไทย, เกาหลีใต้, สหรัฐอเมริกา

**Communication and Discourses of “Teen Mom” in Thai, South Korea
and United States Societies through Films**

Suparada Prapawong¹

¹Doctor of College of Arts, Media and Technology, Chiang Mai University

Received 28/11/2020 Revised 12/5/2021 Accepted 2/6/2021

Abstract

The objectives of this research are to examine the history and discourse of “Teen Mom” in Thai society from the reign of King Rama I to the present time, and as well to compare “Teen Mom” discourses in Thai society with those in South Korean and the US societies through motion pictures. This research is of qualitative type based on textual analysis in a context of rhetoric criticism, and content analysis of three motion pictures about teen moms, including: “Jenny, Juno” (2005) from South Korea, “Juno” (2007) from United States of America and “Love, Not Yet” (2011) from Thailand. The findings indicate that there is no true and lasting framework to the “Teen Mom” debate, and that such discourses are viewed and modified through societal influences and narrative values. Finally, “Teen Mom” discourses conveyed by these three motion pictures are different in terms of content and form as each society's cultural values and beliefs are different.

Keywords: discourse, teen mom, motion picture, Thai, South Korea, United States of America

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) (2557) รายงานว่ามีหญิงสาวในวัย 15-19 ปี ทั่วโลกให้กำเนิดบุตรจำนวนมากกว่า 16 ล้านราย และมีเด็กสาวอายุต่ำกว่า 15 ปี ทั่วโลกให้กำเนิดบุตรกว่า 1 ล้านราย ผลจากการให้กำเนิดบุตรและปัญหาระหว่างการให้กำเนิดบุตรเป็นสาเหตุของการตายอันดับที่ 2 ของหญิงสาวในวัย 15-19 ปี ทั่วโลก ในทุกปีมีหญิงสาวในวัย 15-19 ปีทั่วโลกจำนวนประมาณ 3 ล้านคนที่ทำแท้งอย่างไม่ปลอดภัย นอกจากนี้ลูกของหญิงสาวในวัย 15-19 ปี มีความเสี่ยงต่อโรคสูงกว่าลูกของหญิงสาวในวัย 20-24 ปี ส่วนประเทศไทยมีรายงานขององค์การอนามัยโลก พ.ศ. 2556 ว่าเป็นประเทศมีหญิงสาวอายุต่ำกว่า 20 ปี ให้กำเนิดบุตรมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศในทวีปเอเชีย จากรายงานเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการตั้งครรภ์ในวัยที่ต่ำกว่า 19 ปี เป็นอันตรายต่อสุขภาพและเป็นปัญหาทางด้านความปลอดภัยในสังคมไทย และสังคมโลก

รศ.ดร.นพ.บัณฑิต ชุมวรฐายี (2556) ได้กล่าวเกี่ยวกับวัยเจริญพันธุ์ในสตรีว่า ช่วงอายุที่สามารถตั้งครรภ์ได้หรือวัยเจริญพันธุ์เริ่มตั้งแต่อายุ 8-14 ปี โดยใช้การตกไข่เป็นเกณฑ์ แต่ล่าสุดมีการรายงานว่าเด็กหญิงวัยเพียง 6 ขวบก็ตั้งครรภ์ได้แล้ว (Live Science Staff, 2011) โดยทั่วไปช่วงเวลาของวัยเจริญพันธุ์นับจากการมีประจำเดือนครั้งแรกไปจนถึงการหมดประจำเดือน ซึ่งอยู่ระหว่างช่วงอายุ 12-49 ปี (Medical Dictionary, 2009) เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์และการสร้างความเป็นจริงหรือบรรทัดฐานในสังคมปัจจุบัน แพทย์ได้แนะนำว่าช่วงอายุที่เหมาะสมแก่การตั้งครรภ์คือช่วงอายุระหว่าง 20-35 ปี

ปี พ.ศ. 2560 รัฐบาลได้จัดทำโครงการรณรงค์ “มีลูกเพื่อชาติ” โดยชักชวนหญิงไทยอายุ 20-34 ปี ให้มีลูกมากกว่า 2 คนต่อครอบครัว เพื่อเพิ่มพลังขับเคลื่อนประเทศไทยให้รุ่งเรือง มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยมีการเสนอมตรการลดภาษีและสวัสดิการมากมายเพื่อส่งเสริมให้มีการเพิ่มประชากร (ไทยรัฐ, 2560) จากรายงานข่าว

ข้างต้นแสดงให้เห็นอุปสรรคของรัฐบาลในการควบคุมประชากรทั้งในการลดจำนวนการตั้งครรภ์ในหญิงวัย 15-19 ปี และการเพิ่มจำนวนการตั้งครรภ์ในหญิงวัย 20-34 ปี

สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นความขัดแย้งเกี่ยวกับเงื่อนไขทางด้านอายุของการเป็นแม่ ซึ่งแต่ละยุคสมัยมีการสร้างความเป็นจริงในสังคมที่แตกต่างกันไป หากแต่หญิงวัย 20-34 ปี ที่ไม่ตั้งครรภ์ตามที่สังคมในปัจจุบันต้องการไม่ต้องเผชิญปัญหาการถูกตีตราว่าเป็นคนไม่ดี ในขณะที่หญิงวัย 15-19 ปี ที่ตั้งครรภ์ซึ่งไม่เป็นไปตามที่สังคมในปัจจุบันต้องการกลับต้องเผชิญปัญหาการถูกตีตราว่าเป็นคนไม่ดี วาทกรรมเกี่ยวกับแม่วัยใสเป็นหนึ่งในสาเหตุของปรากฏการณ์นี้และควรมีการศึกษาทั้งวาทกรรมแม่วัยใสของสังคมไทย สังคมเกาหลีใต้และสังคมสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความเชื่อ โดยภาพยนตร์ที่ถูกนำมาศึกษานั้นออกฉายในปีที่ใกล้เคียงกัน จึงควรมานำมาศึกษาเปรียบเทียบในเชิงวาทกรรม “แม่วัยใส” ของแต่ละประเทศ เพื่อค้นหาความแตกต่างหลากหลายที่จะนำไปสู่ความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ “แม่วัยใส” ของทั้ง 3 ประเทศนี้

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์วาทกรรม “แม่วัยใส” ในสังคมไทย ตั้งแต่ยุคสมัยของรัชกาลที่ 1 จนถึงปัจจุบัน

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงวาทกรรม “แม่วัยใส” ในสังคมไทย สังคมเกาหลีใต้และสังคมสหรัฐอเมริกาผ่านภาพยนตร์ในปัจจุบัน

3. วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้เครื่องมือในการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ในรูปแบบของวาทวิจารณ์ (Rhetoric Criticism) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสารต่าง ๆ ที่ปรากฏในสังคมไทยในสมัยก่อนจนถึงปัจจุบัน จำนวน 7 เล่ม ซึ่งได้แก่ การศึกษาความคิดเห็นของสตรีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันสมควรที่มีต่อประเด็นวิถีตามเพศ (Gender) และเพศวิถี (Sexuality)

(จรัสภรณ์ อินทวงค์, 2552) ผู้หญิงยิ่งเรือ: ผู้หญิง ชนรรมชาติ อำนาจและวัฒนธรรม กำหนด สตรีนิยมเชิงนิเวศในวรรณคดีไทย (Ecofeminism in Thai Literature)” (ชัยญา สังขพันธ์, 2556) สถานภาพสตรีไทย (บุญยงค์ เกศเทศ, 2532) สวัสดิศึกษา สุภายิตสอนเด็กและสุภายิตสอนหญิง (สุนทรภู, 2504) สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทย 2556 (ศรีเพ็ญ ดันติเวสสและคณะ, 2556) คติธรรมในกลอนสุภายิตของสุนทรภู: คุณค่าที่ไม่เคยล้าสมัย (รังรอง นิลประภัสสร, 2545) และ “แม่วัยรุ่น”: ประสบการณ์ชีวิต เพศภาวะและเพศวิถี (วาทีนีย์ วิชัยยา, 2556) และการศึกษาเปรียบเทียบวาทกรรมแม่วัยใสในสังคมเกาหลีใต้ สังคมสหรัฐอเมริกาและสังคมไทย จากภาพยนตร์ 3 เรื่องของ 3 ประเทศที่ได้รับการเผยแพร่ในช่วง พ.ศ. 2545-2555 ที่นำเสนอเกี่ยวกับประเด็นแม่วัยใสโดยตรง ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง ภาพยนตร์เกาหลีใต้ เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) ภาพยนตร์สหรัฐอเมริกาเรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) และ ภาพยนตร์ไทยเรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) ที่เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสุ่มตามความสะดวก (Convenience Sampling) เนื่องจากมีภาพยนตร์ต่างประเทศที่นำเสนอในประเด็นแม่วัยใสจำนวนมาก แต่ผู้วิจัยเลือกจากภาพยนตร์ที่ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีที่พิจารณาจากรายได้ของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ และเป็นภาพยนตร์สามารถค้นหาเพื่อทำการศึกษาได้ นอกจากนี้ยังต้องเป็นภาพยนตร์ที่มีการแปลเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจทางด้านภาษาในภาพยนตร์ที่เลือกมาศึกษา โดยใช้ทฤษฎีการเล่าเรื่อง (Narrative Theory) ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminism Theory) ทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงในสังคม (Social Construction of Reality) และการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้

4. ผลการศึกษา

4.1 ผลการศึกษาประวัติศาสตร์วาทกรรม “แม่วัยใส” ในสังคมไทย

ฟูโกต์ นักปรัชญาชาวฝรั่งเศสได้ศึกษาตัวตนของมนุษย์ งานของเขาได้เผยให้เห็นว่าอัตลักษณ์ของมนุษย์นั้นมิได้เป็น โครงสร้างที่แน่นอนถาวร แต่เป็นสิ่งที่ถูก

กระทำจากอำนาจของสังคมและแปรเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ไม่มีเอกภาพ มนุษย์ไม่มีแม่เอกลักษณ์เฉพาะตัว ในทัศนะของฟูโกต์ ตัวตนหรืออัตลักษณ์ของมนุษย์เป็นเพียงผลลัพธ์จากวาทกรรมและมนุษย์ก็ยอมรับตัวตนดังกล่าวและที่สำคัญคือการกำหนดต่อมนุษย์คนอื่น ๆ อีกด้วย (ธงชัย วินิจจะกุล, 2534) อัตลักษณ์ของแม่วัยใสก็เช่นกัน ไม่ได้มีโครงสร้างที่แน่นอนถาวร แต่ถูกกระทำและแปรเปลี่ยนไปจากอำนาจของสังคม อัตลักษณ์ของแม่วัยใสเป็นเพียงผลลัพธ์จากวาทกรรมและต้องยอมรับตัวตนและการถูกตีตราจากสังคม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตของแม่วัยใส

ฟูโกต์กล่าวถึงวาทกรรมว่า “ผมเชื่อว่า จริง ๆ แล้วผมได้ต่อเติมไปยังความหมายของมัน บางครั้งจัดการให้มันเป็นความคิดโดยรวมของถ้อยแถลงทั้งหมด บางครั้งเป็นกลุ่มถ้อยแถลงที่แยกออกเป็นหน่วยย่อยและบางครั้งเป็นระเบียบปฏิบัติที่สามารถอธิบายถ้อยแถลงเหล่านั้น” (Foucault, 1972, 1984 อ้างถึงใน Norman Fairclough, 2003) การศึกษาวาทกรรม (Discourse) เป็นการศึกษาภาษาและการแสดงออกด้วยการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อเปิดให้เห็นถึงมิติเชิงอำนาจที่ครอบงำด้วยการขุดค้นลงไปถึงการสื่อสารในช่วงเวลาต่าง ๆ (กัจจกร หลุยยะพงศ์, 2553) โดยการศึกษาวาทกรรมนี้เองที่ช่วยให้เข้าใจถึงอำนาจที่ครอบงำทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย ในแต่ละสังคมและสามารถช่วยหาหนทางแก้ไขวาทกรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัยและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อีกด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวาทกรรมในเชิงวิพากษ์การสื่อสารวาทกรรมแม่วัยใสในสังคมไทย และการศึกษาเปรียบเทียบวาทกรรมแม่วัยใสในสังคมเกาหลีใต้ สังคมสหรัฐอเมริกาและสังคมไทยที่สื่อสารผ่านภาพยนตร์ ซึ่งเป็นผลและส่งผลต่อการรับรู้และการสร้างวาทกรรมในสังคมนั้น ๆ

นักสตรีนิยมเชิงนิเวศเชื่อกันว่าเนื้อแท้ของโลกและเนื้อแท้ของมดลูกสตรีต่างเคลื่อนไหวไปตามช่วงเวลาของจักรวาลอย่างสม่ำเสมอ การหมุนของโลกทำให้เกิดน้ำขึ้นน้ำลงตามจังหวะเคลื่อนไหวของดวงจันทร์ เช่นเดียวกับจังหวะหมุนวนรอบเดือนของผู้หญิง ในทุกวัฒนธรรมของโลกต่างมีข้อสังเกตและรับรู้ความเชื่อมโยงหรือ

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบแห่งพลังอำนาจที่ว่า ผู้หญิงสามารถให้กำเนิดทารกได้ ทั้งเพศหญิงและชาย เรือนร่างของเธอสามารถแปรเปลี่ยนอาหารมาเป็นหยาดน้ำนม สำหรับเลี้ยงดูทารก ในทำนองเดียวกับที่การหมุนของโลกได้ก่อให้เกิดพลวัตของระบบ ชีวมณฑล (Biosphere) ที่เกื้อกูลให้ชีวิตและสรรพสิ่งได้อยู่อาศัย การเชื่อมโยงระหว่าง โลกกายภาพกับผู้หญิง ได้ก่อให้เกิดวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ดังกล่าว ทั้งในระดับของความเคารพศรัทธา ความอ่อนน้อมเชื่อสัตย์ไปจนถึงระดับของความเกรงกลัว ความขุ่นเคืองและการให้ร้ายป้ายสี ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม แต่นี่คือการก่อรูป และวิวัฒนาการของโลกทัศน์ทางสังคมของมนุษย์ที่มีความละเอียดอ่อนมาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน (Spretnak, 1993 อ้างถึงใน ธัญญา สังขพันธานนท์, 2556, น. 46-47)

วาทกรรมของเพศหญิงในยุคก่อนประวัติศาสตร์ พระแม่ธรณี (Mother Earth) ได้รับการพิจารณาจากนักวิชาการสมัยใหม่ในฐานะที่เป็นเทพมารดา (Mother Goddess) หรือเทพเจ้าที่เป็นเพศหญิงที่ได้รับการเคารพบูชาในแทบทุกวัฒนธรรมของโลก (Manna, 1993 อ้างถึงใน ธัญญา สังขพันธานนท์, 2556, น. 70) สิ่งนี้จึงแสดงให้เห็นว่า ในยุคโบราณ การมีเพศสัมพันธ์และมีลูกในวัยเจริญพันธุ์เป็นเรื่องปกติ นอกจากนี้เพศหญิงในยุคโบราณก็ได้รับการยกย่องและมีความสำคัญ

ส่วนวาทกรรมของเพศหญิงและแม่วัยใสในสังคมไทยยุคเกษตรกรรม การมีลูกหรือการผลิตประชากรให้กับชาติเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้มีอำนาจในยุคสมัยนั้นต้องการ เพราะเป็นยุคแห่งการเกษตรที่ต้องใช้แรงงานในการสร้างบ้านสร้างเมืองและทำการเกษตรเพื่อเลี้ยงชีพทุกคนในสังคม แม่วัยใสในยุคแห่งการเกษตรจึงมีหน้าที่ในการผลิตลูก เป็นการตอบสนองตลาดแรงงานทั้งในครอบครัวและในรัฐ แม่วัยใสในยุคสมัยนี้เป็นวาทกรรมในเชิงบวกต่อเพศหญิง เพราะเพศหญิงเท่านั้นที่จะสามารถมีลูกหรือผลิตประชากรได้ โดยจะเป็นการเพิ่มจำนวนแรงงานซึ่งส่งผลดีต่อครอบครัวและสังคม แม่วัยใสและเพศหญิงในยุคสมัยนั้นจึงมีอำนาจ

แต่ในสมัยก่อน คนไทยจะให้ความสำคัญกับขนบธรรมเนียมประเพณี หากเกิดการฝ่าฝืนจะถูกมองว่าเป็นวิปริตวิถิตาร ชายหญิงวัยรุ่นในยุคสมัยนั้นจะถูกเฝ้าระวังและดูแลอย่างเข้มงวดจากพ่อแม่และญาติพี่น้อง ดังที่เรามักจะได้เห็นในละครหรือภาพยนตร์ย้อนยุคของประเทศไทย การสมสู่ระหว่างผู้หญิงผู้ชายเป็นเรื่องที่คนสมัยโบราณจะมีอุกฤษยามและกฎเกณฑ์มากกว่าการสมสู่ของสัตว์เดียรัจฉานทุกชนิด และเป็นสิ่งที่ทำกันอย่างปกปิดและเป็นเรื่องส่วนตัวอย่างที่สุด เพราะไม่เพียงแต่ว่ามันเป็นเรื่องที่ควรจะอับอายเท่านั้น แต่คนโบราณถืออย่างเคร่งครัดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องอัปรีข์ที่จะติดตัวผู้หญิงคนนั้น ไปทั้งชีวิต ซึ่งมีที่มาจากการแยกมนุษย์ออกจากสัตว์เดรัจฉาน ซึ่งอริสโตเติล ได้แบ่งสิ่งต่าง ๆ ในโลกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ อนินทรีย์สาร (Inorganic Matter) หมายถึง สิ่งที่ไม่มีชีวิตทั้งหลายและอินทรีย์สาร (Organic Matter) คือ สิ่งมีชีวิตทั้งหลายซึ่งสูงกว่าอนินทรีย์สาร มีการพัฒนาจากภายในสู่ภายนอก นอกจากนี้ยังกำหนดอินทรีย์สารออกเป็นหลายระดับ ดังนี้ 1) ชีวิตระดับต่ำสุด ได้แก่ พืช ซึ่งมีชีวิวิญญาณหรือกายวิญญาณ (Vegetative or Appetitive Soul) มีพลังทางหาอาหาร เจริญเติบโต และขยายพันธุ์ 2) ชีวิตระดับสูงถัดจากพืช คือ สัตว์เดรัจฉาน ซึ่งมีผัสสะวิญญาณหรือจิตวิญญาณ (Sensitive or Spirite Soul) เนื่องจากสิ่งที่อยู่ระดับสูงกว่าย่อมครอบคลุมนิสัยของสิ่งที่อยู่ต่ำกว่าเสมอ และยังมีแบบเฉพาะของตนด้วย ดังนั้นสัตว์จึงต้องหาอาหาร เจริญเติบโต และขยายพันธุ์เหมือนพืช นอกจากนี้ยังมีแบบของตนอีก คือ การรับรู้ทางประสาทสัมผัส ทำให้เกิดความรู้สึก ความจำได้หมายรู้ กล่าวคือ เมื่อประสบอะไรแล้วเกิดพึงพอใจ ก็จะทำให้แสวงหาสิ่งที่น่าพอใจต่อไป หรือเมื่อประสบกับความเจ็บปวดหรือไม่พอใจ ก็จะพยายามหลบเลี่ยง หลีกหนี เพราะฉะนั้นสัตว์จึงมีการเคลื่อนที่อยู่เสมอและ 3) ชีวิตระดับสูงสุด คือ มนุษย์ ซึ่งมีมนัสวิญญาณ หรือพุทธิวิญญาณ (Intellective

Soul) มนุษย์นอกจากจะมีวิญญาณแบบพืชและแบบสัตว์แล้ว ก็ยังมีปัญญาสามารถคิดเหตุผลได้อีกด้วย (พระสมุห์ศิเรก อาทิจจพโล, 2561, น. 24) มนุษย์จึงได้สร้างวัฒนธรรมประเพณีที่มีจุดมุ่งหมายในการแยกคนออกจากสัตว์ การสมสู่จึงเป็นเรื่องลับสำหรับคนสมัยก่อนที่ไม่สามารถทำอย่างประเจิดประเจ้อและยังถูกควบคุมด้วยขนบธรรมเนียม

ประเพณีที่ถูกจับตามองอยู่ตลอดเวลาโดยคนใกล้ชิดและสังคม ซึ่งมีความเชื่อที่ว่าหากชายหญิงวัยรุ่นปฏิบัติตนออกนอกนอกกรอบก็จะเกิดเรื่องอับมงคล เช่น พวกเขาต้องตายจากกัน ต้องเลิกกัน มีปัญหาอุปสรรคในครอบครัว ฯลฯ การสมสู่จึงเป็นเรื่องต้องห้ามที่เคร่งครัดเป็นอย่างมากในสมัยโบราณ แต่ก็มีเงื่อนไขว่า ชายหญิงวัยรุ่นจะสมสู่กันได้หลังจากผ่านพิธีกรรมการแต่งงานกันแล้วเท่านั้น คนในยุคสมัยนั้นจึงถูกกำหนดให้ออกเรือนหรือแต่งงานกันตั้งแต่อายุยังน้อย เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ผลิตอำนาจซึ่งก็คือการมีลูกได้โดยยังอยู่ในกรอบขนบธรรมเนียมประเพณีแบบเข้าตามตรอกออกตามประตู และอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลโดยผู้ใหญ่

การศึกษาวาทกรรมของเพศหญิงและแม่วัยใสในประเทศไทยตั้งแต่ยุครัตนโกสินทร์ ณรงค์ฤทธิ์ วาปีสินและคณะ (2559) กล่าวว่า สตรีไทยในอดีตต้องอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือนและทำงานบ้าน หุงหาอาหาร เลี้ยงดูบุตรและจัดการสวัสดิการในครอบครัว ส่วนผู้ชายมีบทบาทหน้าที่ไปทำงานนอกบ้าน เพื่อหารายได้มาอุปการะเลี้ยงดูครอบครัว ดังนั้นงานบ้านจึงเป็นหน้าที่ของผู้หญิง ส่วนงานเมืองหรืองานการเมืองจึงเป็นหน้าที่ของผู้ชาย ดังนั้นจึงทำให้รู้ถึงลักษณะของสังคมในยุคโบราณที่กำหนดวัยรุ่นให้เป็นวัยเจริญพันธุ์และเพศหญิงต้องทำงานอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ในยุคสมัยนั้น “แม่วัยใส” จึงเป็นเรื่องปกติและเป็นหน้าที่ที่วัยรุ่นเพศหญิงควรทำ เพราะวัยใส หมายถึงวัยรุ่นซึ่งก็คือวัยเจริญพันธุ์ที่ต้องทำหน้าที่ผลิตประชากรเพื่อครอบครัวและรัฐ

อย่างไรก็ตาม อีกตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อวาทกรรมเพศหญิงในสังคมไทยก็คือระบบคิดแบบปิตาธิปไตย (Patriarchy) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ยอมรับว่าผู้หญิงมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติในขณะที่ผู้ชายมีความใกล้ชิดกับวัฒนธรรม แต่นักสตรีนิยมเชิงนิเวศมองว่าการเชื่อมโยงผู้หญิงกับธรรมชาติเป็นการแสดงให้เห็นการครอบงำผู้หญิงด้วยเหตุผลที่ว่าธรรมชาติเป็นสิ่งที่ด้อยกว่าวัฒนธรรม ดังนั้นผู้หญิงจึงด้อยกว่าผู้ชาย (Agarwal, 1992 อ้างถึงใน ชัญญา สังขพันธานนท์, 2556, น. 55) แต่กระนั้นตัวแปรทางด้านศาสนาในประเทศไทยยังมีเรื่องเล่าที่ทำให้การยกย่องเพศหญิงในเรื่องเล่าของพระแม่ธรณี ซึ่งเป็นผู้ที่ช่วยเหลือพระพุทธเจ้าถึง 7 ครั้ง และเป็นผู้ช่วยเหลือให้พระพุทธเจ้าเอาชนะกองทัพ

มารได้ (มหาปริณิพพานสูตร, 2530 อ้างถึงใน รัชญา สังขพันธานนท์, 2556, น. 69) ทั้งสองตัวแปรนี้ถือเป็นตัวแปรที่ฝังยู่ลึกอยู่ในระบบคิดของคนไทย ซึ่งทั้งสองตัวแปรนี้มีทั้งความเชื่อมโยงและความขัดแย้งกันในการกำหนดวาทกรรมเพศหญิง

ในยุคนั้น ตัวแปรทางการศึกษาได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อวาทกรรมสตรีและแม่วิไล มีการศึกษาสถานภาพของสตรีไทยในวรรณกรรมเฉพาะสมัยรัตนโกสินทร์ช่วงปี พ.ศ. 2325-2394 (รัชกาลที่ 1-3) ในประเด็นของโอกาสทางการศึกษา โดยศึกษาจากวรรณกรรม 8 เรื่อง การรู้หนังสือถึงขั้นอ่านออกเขียนได้นั้น สตรีที่อยู่ในวังจะมีโอกาสมากกว่า ส่วนสตรีชาวบ้านที่จะมีความรู้ถึงขั้นอ่านออกเขียนได้นั้นคงจะมีอยู่บ้าง เช่น นางพิม นางทองประศรี ซึ่งสตรีเหล่านี้มีโอกาสศึกษาอบรมวิชาความรู้ต่าง ๆ จากสถาบันครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ของบิดามารดา ญาติผู้ใหญ่หรือสามี แต่สำหรับบุรุษนั้น ถ้าพิจารณาจากวรรณกรรมจะเห็นได้ชัดว่ากวีพัฒนารายละเอียดในการศึกษาไว้ถ้วนถี่ ซึ่งแสดงให้เห็นคตินิยมของการศึกษาว่าบุรุษควรได้รับการศึกษามากกว่าสตรี ทั้งนี้เพื่อฝึกฝนให้เข้ารับราชการจะได้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ไม่บกพร่อง ส่วนสตรีนั้นก็ศึกษาวิชาความรู้ในอันที่จะช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นภรรยาที่ดีและแม่เท่านั้น (บุญยงค์ เกศเทศ, 2532) แสดงให้เห็นว่าอำนาจของสตรีและแม่วิไลของไทยในยุคสมัยนั้นลดลงและมีหน้าที่หลักเป็นช่างทำหลัง

บุญยงค์ เกศเทศ (2532) ได้กล่าวเสริมถึงการศึกษอบรมของสตรีในยุคสมัยนั้นว่าสมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงกล่าวไว้ว่า สตรีไทยยังไม่มีโอกาสศึกษาอย่างแพร่หลาย ผู้ที่มีโอกาสได้รับการศึกษามักเป็นพระเจ้าลูกเธอ บุตรีข้าราชการซึ่งอยู่ในพระบรมมหาราชวังเท่านั้น เกี่ยวกับระบบการศึกษาของพระเจ้าลูกเธอนี้ ทรงสันนิษฐานว่าคงมีระเบียบแบบแผนมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 โดยที่ทรงจัดการศึกษาตามแบบอย่างในสมัยกรุงศรีอยุธยา สิ่งนี้ช่วยยืนยันว่าในสมัยรัชกาลที่ 1 การศึกษาของสตรีเป็นประเด็นที่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก ผู้ที่ได้รับการศึกษาในยุคสมัยนั้น โดยเฉพาะสตรีก็มีแต่ชนชั้นสูงเท่านั้น จึงเห็นได้ว่าสตรีในสมัยรัชกาลที่ 1-3

ยังไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ส่วนใหญ่จะเป็นชนชั้นสูงที่จะได้รับโอกาสทางการศึกษา

ระหว่างนี้ ในช่วงปีพ.ศ. 2380-2383 กล่าวกันว่าสุนทรภู่ได้แต่ง “สุภายิตสอนหญิง” ออกมาขายเพื่อเลี้ยงชีพหลังจากลาสิกขาออกมา ซึ่งช่วงนั้นอยู่ในยุคสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) แม้จุดมุ่งหมายของการแต่งกลอนสุภายิตในครั้งนี้จะเพื่อการขายเลี้ยงชีพก็ตาม แต่เนื้อหาที่มุ่งอบรมสั่งสอนเพศหญิงให้ปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นกุลสตรีตามยุคสมัยนั้น ๆ อาทิเช่น การรู้จักประมาณตน ความสุภาพเรียบร้อย การมีสัมมาคารวะ การรู้จักรักษานวลสงวนตัว การวางตนให้เหมาะสม ความกตัญญู การเป็นแม่บ้านแม่เรือนและการรู้จักหน้าที่ของภรรยาที่ดี ฯลฯ (เจือ สตะเวทิน, 2516) โดยสุภายิตสอนหญิงได้แต่งขึ้นจากประสบการณ์ของสุนทรภู่ว่าพบเห็นจากการประพฤติปฏิบัติของราษฎรในยุคสมัยนั้นและส่วนใหญ่มาจากหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา (รังรอง นิลประภัสสร, 2545) ในยุคสมัยนั้นมีคตินิยมกำหนดให้เพศหญิงต้องเน้นเรื่องความประพฤติและการวางตัวให้มีกิจอย่างงดงาม ได้แก่ ความสุภาพเรียบร้อย การรู้จักรักษานวลสงวนตัวและการวางตัวให้เหมาะสม เพื่อให้ชายปรารถนาหญิงที่ปฏิบัติตามกรอบกฎเกณฑ์เหล่านั้นมาเป็นคู่ครอง เพื่อได้ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านแม่เรือนและภรรยาที่ดีของชายคนนั้น จะเห็นได้ว่าวาทกรรมจากมุมมองของผู้ใหญ่ต่อเพศหญิงในสมัยนั้นกับสมัยนี้ไม่ต่างกัน ซึ่งเป็นคำสอนที่มีมาแต่โบราณและเป็นความคาดหวังของสังคมในสมัยนั้นและสมัยนี้ที่ตรงกัน คือ มีการวางกรอบบรรทัดฐาน (Norm) สำหรับสิ่งที่ไม่เป็นไม่ได้หรือสิ่งที่เป็นไปได้ยาก ซึ่งก็คือคือการห้ามการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเจริญพันธุ์ โดยหากไม่ทำตามกรอบบรรทัดฐานก็ไม่มีความหมายลงโทษอย่างเป็นทางการ แต่จะถูกลงโทษโดยสังคม (Social Sanction) ที่คนในสมัยก่อนให้ความสำคัญและเล็งเห็นที่จะไม่ทำตามกรอบ เพราะมันจะนำไปสู่การถูกตีฉินินทา การตีตรา (Stigmatization) การค่อนขอดของคนในสังคม

ดังสุภาษิตสอนเด็กของสุนทรภู่ (สุนทรภู่, 2504, น. 8) ที่กล่าวไว้ดังนี้

“เป็นคนควรสงวนวงศ์ไว้งหนัก ถนอมรักษาตัวเหมือนหัวแหวน

อย่าปนปัดให้เขาหลุม่าดูแคลน

ถึงยากแค้นรักนวลสงวนกาย...

...อนึ่งรุ่งสางกายหน้าจะหาคู่

จงเลือกคู่น้ำนวลที่ควรถนอม

ทั้งกิริยาพาทีให้ดีพร้อม

จึงชบช้อมกล่อมเกลี้ยงเคียงประคอง”

และดังสุภาษิตสอนหญิงของสุนทรภู่ (สุนทรภู่, 2504, น. 23) ที่กล่าวไว้ดังนี้

“ผู้ใดเกิดเป็นสตรีอันมีศักดิ์

บำรุงรักษากายไว้ให้เป็นผล

สงวนงามตามระบอบให้ชอบกล

จึงจะพ้นภัยพาลการนิทา

เป็นสาวเสีแร่รวยสวยสะอาด

ก็หมายมาตรเหมือนมณีอันมีค่า

แม้ແຕ่กร้าวรานร่อยล่อยราคา

จะพลอยพาหอมหายจากกายนาง...

ในยุคนั้น อีกตัวแปรที่สำคัญคือพระพุทธศาสนา สุภาษิตของสุนทรภู่ได้แสดงให้เห็นประเด็นของความเคารพเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาของคนในยุคสมัยนั้น ดังนี้ “...พระพุทธศาสนาเป็นที่พึ่งทางจิตใจและเป็นแนวปฏิบัติในการดำรงชีวิตอย่างสงบสุขของคนไทยได้ดียิ่งตลอดมา ทั้งมีอิทธิพลอย่างสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยมาอย่างต่อเนื่อง” (สุพิศวง ธรรมพันทา, 2532) ซึ่งแสดงให้เห็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมชายหญิงวัยรุ่นในสมัยนั้นว่า ถูกควบคุมด้วยความเคารพและศรัทธาในพระพุทธศาสนา แต่ในปัจจุบัน ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่คนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา แต่อำนาจและอิทธิพลในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับคนไทยในปัจจุบันอ่อนแอแรงลง อันเนื่องจากการพัฒนาและความเปลี่ยนแปลงหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิทยาศาสตร์ โลกาภิวัตน์ กฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ สังคม

เทคโนโลยี สื่อสารมวลชน ฯลฯ จึงทำให้พระพุทธศาสนาไม่สามารถทำหน้าที่ควบคุมความประพฤติของชายหญิงวัยรุ่นได้เหมือนในสมัยก่อน

นอกจากนี้ สุภายิตของสุนทรภู่ก็ยังได้แสดงให้เห็นถึงประเด็นการจัดการศึกษาในลักษณะที่ไม่เป็นแบบแผนในยุคสมัยนั้นว่าวัดเป็นสถานศึกษาและมีพระสงฆ์เป็นครูผู้สอน จึงเป็นการจำกัดผู้เรียนว่าต้องเป็นเพศชายไปโดยปริยาย (รังรอง นิลประภัสสร, 2545) สิ่งนี้แสดงให้เห็นความไม่เท่าเทียมกันในประเด็นเพศ เพศหญิงน้อยคนนักที่จะได้รับโอกาสทางการศึกษา เพราะความคาดหวังในสังคมคาดหวังให้เพศชายเป็นผู้ดูแลบ้านเมือง จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถมากกว่าเพศหญิง ในขณะที่เพศหญิงถูกคาดหวังให้เป็นเพียงภรรยาและแม่บ้านที่ดี จึงไม่ค่อยได้รับโอกาสทางการศึกษาในยุคสมัยนั้น แต่ในปัจจุบัน การจัดการศึกษาเป็นประเด็นที่ได้ให้โอกาสเท่าเทียมกันทั้งสำหรับเพศชายและเพศหญิง แต่ก็ยังมีประเด็นอื่น ๆ ที่ยังมีความไม่เท่าเทียมกันทางเพศปรากฏอยู่

แต่ถึงอย่างไรก็ตาม บุญยงค์ เกศเทศ (2532) ได้กล่าวว่าปทัสถาของสังคม ค่านิยมในการดำเนินชีวิตและการยอมรับของสังคม สตรีมีข้อควรปฏิบัติมากมาย ทั้งคำสอน ข้อห้าม ข้อควรปฏิบัติ พิธีกรรม กฎหมาย ฯลฯ เป็นต้นว่า เรื่องกิริยามารยาทต้องเรียบร้อยและเรื่องการรักษานวลสงวนตัว แต่น่าสังเกตว่าสตรีในวรรณคดีสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ส่วนมากจะเสียตัวกับชายหนุ่มก่อนแต่งงานเสมอ เช่น นางพิมพิลาไลย นางศรีมาลา ฯลฯ อาจพิจารณาได้ว่า เพราะสังคมไม่นิยมให้มีการติดต่อกันอย่างเปิดเผยนั่นเอง การสร้างกรอบกฎเกณฑ์ไว้แน่นจนเกินไปอาจเป็นสิ่งที่ทำร้ายต่อความต้องการสมสู่ของชายหญิงวัยรุ่นในยุคนั้นและสุดท้ายแล้ว ชายหญิงวัยรุ่นในยุคสมัยนั้นก็หนีไม่พ้นกฎธรรมชาติของวัยเจริญพันธุ์จึงได้เกิดการเสียตัวก่อนการแต่งงานของคนในยุคสมัยนั้นที่นำเสนอผ่านวรรณคดี

แต่ถึงกระนั้นก็ตาม สังคมยังคงสร้างบรรทัดฐานการรักษานวลสงวนตัวขนบธรรมเนียมเรื่องนี้สำคัญมาก ขณะเมื่อยังเป็นสาวอยู่นั้นก็ต้องระวังไม่ให้ชู้ถูกเนื้อต้องตัวได้ เพราะถือว่ามิดราศี หากเทียบกับค่านิยมในสังคมปัจจุบันแล้ว กล่าวได้ว่า

เกณฑ์ดังกล่าวบีบบังคับสตรีมากจนเกินไป ปรากฏว่าสตรีจำนวนมากประพฤตินอกกรอบประเพณีเหล่านั้น (บุญยงค์ เกศเทศ, 2532) สังคมในยุคนี้ก็ยังถูกสร้างกรอบความเป็นจริงโดยผู้ใหญ่ ที่พยายามควบคุมกฎเกณฑ์ทางธรรมาภิบาลในการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น ซึ่งก็มีหลักฐานจากวรรณกรรมสมัยนั้นว่าต่อให้มีการสร้างกรอบธรรมเนียมประเพณี ข้อห้าม คำสอนไว้เท่าใด สตรีในวัยนั้นก็ยังไม่สามารถรักษาความบริสุทธิ์ไว้ได้ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

วาทกรรมแม่วัยใสในสังคมไทยยุคตอนต้นของสมัยรัตนโกสินทร์ก็มีความขัดแย้งระหว่างกฎธรรมาภิบาลและบรรทัดฐานทางสังคมมาโดยตลอด ตัวอย่างเช่น การที่แม่วัยใสมีหน้าที่ในการผลิตแรงงาน แต่ก็มีบรรทัดฐานทางสังคมมากดดันในประเด็นการสมสู่ก่อนการทำตามประเพณี ในยุคตอนต้นของสมัยรัตนโกสินทร์ที่สังคมยังเต็มไปด้วยสงคราม วาทกรรมของเพศหญิงและแม่วัยใสก็มีอำนาจดังที่กล่าวไว้ข้างต้นคือการผลิตแรงงานซึ่งส่งผลต่ออำนาจของบ้านเมือง นอกจากนี้ในยุคสมัยนั้นเพศชายยังถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารเพื่อออกรบ เพศหญิงก็มีอำนาจในการควบคุมดูแลครอบครัวระหว่างที่เพศชายต้องไปออกรบ ส่วนเพศชายก็มีอำนาจสมดุลกันในฐานะทหารหาญที่คุ้มครองบ้านเมือง เนื่องจากลักษณะทางกายภาพและนิสัยของเพศชายที่เหมาะสมกับการต่อสู้และสงคราม ในยุคแห่งการต่อสู้ วาทกรรมของแม่วัยใสหรือเพศหญิงก็มีอำนาจไม่ต่างจากเพศชาย

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 มีความเปลี่ยนแปลงและการสร้างความคิด วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ภายใต้การทำประเทศให้เป็น “ประเทศสมัยใหม่” ที่เจริญทัดเทียมกับชาติตะวันตก (ภัทรรัตน์ พันธุ์ประสิทธิ์, 2554) พระองค์ทรงมีนโยบายปรับปรุงระบบเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษาของสังคมไทยและมุ่งพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศ สิ่งหนึ่งที่แสดงถึงความเป็นอารยะ ก็คือ สถานภาพของสตรีในประเทศนั้น ๆ เครื่องชี้วัดสถานภาพสตรี ก็คือการศึกษา จะเห็นได้ว่าในช่วงนี้ สตรีไทยจึงได้รับการส่งเสริมและ

มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น ไม่ว่าจะสตรีชั้นสูง ชั้นกลางหรือชั้นกรรมมาชีพ ทั้งสตรีในเมืองและในชนบท (ชัยณรงค์ฤทธิ์ วาปีสิน และคณะ, 2559)

จะเห็นได้ว่ายุคสมัยนี้เป็นการเริ่มต้นของจักรวรรดินิยมทางวัฒนธรรม โดยประเทศไทยได้รับอิทธิพลในการให้ความสำคัญกับการศึกษาที่เป็นตัวบ่งชี้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศสมัยใหม่ โดยวัตถุประสงค์สำคัญของการพยายามเป็นประเทศสมัยใหม่ก็เพื่อปกป้องประเทศไม่ให้ต้องตกเป็นเมืองขึ้นในยุคสมัยแห่งการค้าอาณานิคมจากโลกตะวันตกในยุคนั้น และยุคนี้เองที่ได้เปลี่ยนแปลงวาทกรรมแม่วิสัย จากที่ต้องทำหน้าที่มีลูกกลายเป็นต้องทำหน้าที่เรียนหนังสือ จากที่เคยทำมาหาเลี้ยงชีพตั้งแต่วัยรุ่น ก็กลายเป็นวัยที่ต้องพึ่งพิง (Dependency) การเลี้ยงดูจากผู้ปกครองเพื่อทำหน้าที่ศึกษาหาความรู้ได้โดยสมบูรณ์ โดยวาทกรรมนี้เริ่มจากศูนย์กลางของประเทศแล้วค่อย ๆ ขยายออกไปยังชนบท จึงส่งผลต่อการให้คำนิยามและบริบทมากมายใหม่จากการให้ความสำคัญกับการศึกษาของสตรีและการพยายามเป็นประเทศสมัยใหม่

นอกจากนี้ ช่วงนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงจากยุคเกษตรกรรมมาเป็นยุคอุตสาหกรรม จากเดิมผู้หญิงในยุคเกษตรกรรมไม่จำเป็นต้องมีความรู้มากมาย เพราะผู้หญิงในยุคเกษตรกรรมมักถูกมองว่าต้องอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน ต้องดูแลเรื่องการบ้านการเรือนและครอบครัวอยู่กับบ้าน มีหน้าที่ผลิตแรงงานซึ่งเป็นอำนาจของยุคการเกษตร แต่เมื่อเปลี่ยนมาสู่ยุคอุตสาหกรรมที่เชื่อว่าทุกอย่างต้องเป็นระบบ มีเครื่องจักรเข้ามาแทนที่แรงงาน ภาระหน้าที่ของผู้หญิงในยุคอุตสาหกรรมก็ไม่ใช่แค่ต้องดูแลเรื่องการบ้านการเรือนและครอบครัวอยู่กับบ้านอย่างเดียวอีกต่อไป ในยุคอุตสาหกรรมได้เปลี่ยนแปลงให้ผู้หญิงจำเป็นต้องมีความรู้เพิ่มมากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น ระบอบทุนนิยมตามหลักเศรษฐศาสตร์ก็ได้ทำให้หน้าที่ของแม่วิสัยในการผลิตแรงงานถูกลดทอนลงจากการเข้ามาทดแทนของเครื่องจักรในยุคอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพในการผลิตสูงกว่าแรงงานมนุษย์

วาทีนีย์ วิชัยยา (2556) ได้กล่าวถึงพัฒนาทางการศึกษาในสมัยรัชกาลที่ 5 พ.ศ. 2417 ที่ได้รับอิทธิพลจากประเทศฝั่งตะวันตกที่การศึกษาเป็นที่แพร่หลายทั้งในเพศชายและเพศหญิงทุกชนชั้น ส่งผลให้ผู้หญิงที่เดิมเป็นแม่บ้านแม่เรือนถูกคาดหวังว่าต้องเรียนหนังสือ การมีเพศสัมพันธ์และตั้งครรถ์ในขณะที่เป็นวัยรุ่นจึงกลับถูกมองว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ระบบการศึกษาที่เป็นทางการเป็นอีกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมองและความคาดหวังบทบาททางสังคมของวัยรุ่นในสังคมไทย ในยุคนี้จึงมีจักรวรรดินิยมทางวัฒนธรรมทั้งทางด้านความพยายามในการเป็นประเทศสมัยใหม่ ทางด้านการให้ความสำคัญกับการศึกษาและทางด้านการแพทย์ที่มีอิทธิพลต่อการให้เหตุผล ความรู้ ความเชื่อ ทศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากเดิมซึ่งส่งผลโดยตรงต่อวาทกรรมแม่วัยใสให้เป็น ไปในทางลบมากยิ่งขึ้น

การที่วัยรุ่นต้องใช้ระยะเวลายาวนานในการเล่าเรียนในสถาบันการศึกษาที่เป็นทางการ ทำให้วัยรุ่นต้องพึ่งพิงผู้ปกครองในแง่เศรษฐกิจและสังคมยาวนานยิ่งขึ้น เนื่องจากวัยรุ่นยังไม่ได้ทำงาน รวมทั้งยึดอายุการแต่งงานและการเจริญพันธุ์ออกไป ต่างจากอดีตที่ยังไม่มีการศึกษาที่เป็นทางการและการศึกษาภาคบังคับ เมื่อการศึกษาภาคบังคับเข้าถึงคนทุกเพศและทุกที่ การให้ความสำคัญกับการศึกษาจึงได้เข้ามามีอิทธิพลในการสร้างวาทกรรมแม่วัยใส เพราะสังคมในยุคนั้นได้กำหนดไว้ว่าวัยใสคือวัยรุ่นเรียนเพศหญิงวัยรุ่นที่มีลูกในยุคสมัยนั้นจึงเป็นแม่วัยใสที่มีลูกก่อนเวลาอันควร

นอกจากนี้สังคมไทยก็ยังได้รับอิทธิพลจากวงการแพทย์จากประเทศทางตะวันตกในช่วงปี พ.ศ. 2495 ที่เป็นผู้ให้คุณค่าและสร้างกรอบว่าวัยรุ่นไม่ใช่วัยที่เหมาะสมในการเจริญพันธุ์ตามหลักการทางการแพทย์ ซึ่งเป็นเหตุผลทางชีววิทยาที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นจากมุมมองที่ว่าวัยรุ่นเป็นปัญหาในสังคม วัยรุ่นไร้เดียงสาและยังไม่มีวุฒิภาวะ วัยรุ่นเป็นวัยเรียน เหตุผลทางการแพทย์เป็นแหล่งที่มาทางความรู้ที่น่าเชื่อถือ ทำให้สังคมไทยรับเอาความรู้ เปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมไปมากมาย ดังนั้นการกำหนดกรอบว่าวัยรุ่นไม่ควรมีบุตรเป็นการสร้างความหมายที่มาจากทั้งมุมมองทางชีววิทยาและมุมมองทางสังคมที่กำหนดกรอบและบรรทัดฐานให้กับวัยรุ่น ยุคนี้เนื่องที่

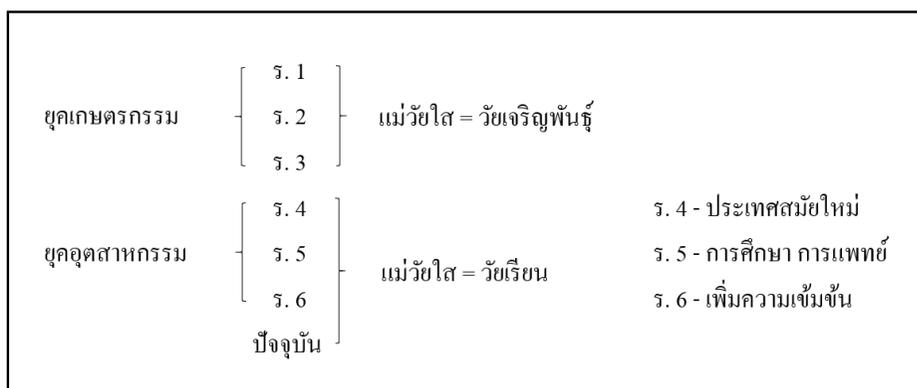
วาทกรรมของแม่วัยใสได้เปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ควร แต่ วาทินี วิชัยยา (2556) ก็ได้กล่าวไว้ในสมัยก่อนมีการนิยามและสร้างบรรทัดฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในสังคมไทยที่ได้มีการกล่าวถึงในหนังสือเรื่อง The Village Life in Modern Thailand โดย de Young ซึ่งตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2506 ว่าสังคมไทยในภาคเหนือช่วงทศวรรษที่ 1950s หรือช่วง พ.ศ. 2490 พบว่าผู้คนในหมู่บ้านอยู่กินหรือแต่งงานกันตั้งแต่อายุน้อย (Villagers marry young) คือ ตั้งแต่อายุ 16 ปี แต่ส่วนใหญ่มักจะแต่งงานเมื่อมีอายุระหว่าง 18-21 ปี จึงเห็นได้ว่าสังคมสมัยก่อนมองว่าวัยรุ่นคือวัยเจริญพันธุ์ เป็นวัยที่ต้องแต่งงานและมีลูก ดังนั้นความเจริญและความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับวาทกรรมแม่วัยใสในระยะแรก ได้เริ่มจากศูนย์กลางของประเทศก่อน จังหวัดรอบนอกก็ยังคงรักษาความเชื่อและทัศนคติเกี่ยวกับผู้หญิงและแม่วัยใสในรูปแบบเดิม แต่ก็ค่อย ๆ ได้รับอิทธิพลและเปลี่ยนแปลงความคิดไปเรื่อย ๆ ตามกาลเวลาและค่านิยมในยุคสมัยนั้น ๆ

สยามประเทศได้เพิ่มความเข้มข้นในการพัฒนาเป็นประเทศสมัยใหม่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชการที่ 5) และสืบเนื่องจากในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) กล่าวได้ว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง จากทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในสยามประเทศเอง การสร้างความเป็น “ผู้หญิง” ก็ถูกรวมอยู่ในการจัดการของรัฐในยุคสมัยนี้ด้วยเช่นกัน (ภัทรรัตน์ พันธุ์ประสิทธิ์, 2554)

ในสมัยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงทำให้ผู้หญิงและผู้ชายมีหน้าที่ของตนเองทั้งสิ้น และหน้าที่ที่สำคัญที่สุดก็คือหน้าที่ต่อชาตินั่นเอง ในสมัยนี้ผู้หญิงได้รับการสนับสนุนให้ออกนอกบ้านมาทำงานทัดเทียมกับผู้ชายมากขึ้น แม้ในตอนแรกจะจำกัดอยู่ในอาชีพที่ผู้หญิงมีทักษะมาก่อน เช่น นางพยาบาล ครู ช่างตัดเสื้อ แต่ต่อมาก็ได้เริ่มขยายอาชีพออกไปมากขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลก (ภัทรรัตน์ พันธุ์ประสิทธิ์, 2554)

การรับเอาอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากโลกตะวันตกตั้งแต่ยุคสมัยของรัชกาลที่ 4 เป็นการเลือกรับเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด แต่สังคมไทยก็มีความแตกต่างจากสังคมของชาวตะวันตก สังคมไทยยังเน้นการเกษตร ยังมีทาส ยังมีระบบศักดินา คนส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ดังนั้นการรับเอาวัฒนธรรมบางอย่างมาจากโลกตะวันตกจึงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะกับสังคมไทย เพราะในยุคสมัยเดียวกันนั้น โลกตะวันตกก็ได้เปลี่ยนเป็นสังคมอุตสาหกรรมและมีหลายอย่างที่แตกต่างจากสังคมไทย การเลือกรับวัฒนธรรมของชาติตะวันตกจึงมีการเลือกรับทั้งแบบทั้งหมดและแบบบางส่วน ด้วยความแตกต่างนี้จึงทำให้เกิดการถกเถียงของสังคมไทยที่มาจากการถูกรอกรบงาโดยจักรวรรดินิยมทางวัฒนธรรมของโลกตะวันตกและการรับเอาวัฒนธรรมจากตะวันตกนี้เองที่มาเสริมวาทกรรมว่าเพศชายมีอำนาจกว่าเพศหญิง

วิวัฒนาการของการเปลี่ยนแปลงวาทกรรม “แม่วัยใส” ดังที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าตั้งแต่ยุคสมัยของรัชกาลที่ 1-3 ที่เป็นยุคเกษตรกรรมมองว่าแม่วัยใสคือ วัยเจริญพันธุ์และการตั้งครรถ์ตั้งแต่อายุน้อยเป็นเรื่องปกติ ส่วนยุคสมัยของรัชกาลที่ 4-6 และยังคงส่งผลมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน อิทธิพลของชาติตะวันตกได้เข้ามามีส่วนในการเปลี่ยนแปลงวาทกรรมแม่วัยใสให้แม่วัยใสคือวัยเรียน ดังนั้นการตั้งครรถ์จึงเป็นสิ่งผิด

ภาพที่ 1 พัฒนาการของวาทกรรมแม่วัยใสในสังคมไทย

ในปัจจุบันมุมมองของผู้ใหญ่และผู้มีอำนาจเชื่อว่าวัยรุ่นคือวัยรุ่นเรียน วัยรุ่นไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอและวัยรุ่นคือตัวปัญหา พวกเขาเห็นว่าวัยรุ่นที่มีลูกหรือแม่วัยใสในสังคมไทยจะได้รับสิทธิและโอกาสไม่เท่าเทียมกับวัยรุ่นในวัยเดียวกันที่ไม่มีลูก ในโลกแห่งความเป็นจริงแม่วัยใสจึงถูกมองในแง่ลบ ถูกตีตรา ถูกประณามและไม่ได้รับการยอมรับในสังคมไทยหรือแม้แต่ในครอบครัวและในตัวของตัวเอง แม่วัยใสเอง มีการศึกษาในประเทศไทยซึ่งว่า พ่อแม่ของวัยรุ่นรับรู้ว่าการตั้งครรถ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาสำคัญในสังคมไทย และไม่เห็นด้วยที่ลูกสาวของตนจะตั้งครรถ์หรือลูกชายจะทำให้ผู้อื่นตั้งครรถ์ ผู้ปกครองของวัยรุ่นที่ตั้งครรถ์จำนวนหนึ่งรู้สึกอับอายที่ลูกหลานของตนมีความประพฤติที่เสื่อมเสีย (Nicaise et al. 2000; Jahan 2008 อ้างถึงใน ศรีเพ็ญ ดันดิเวสส และคณะ, 2556) ซึ่งการเป็นแม่วัยใสและการถูกตีตราหรือประณาม (Stigmatization) จะอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อเนื่องไปอีก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดจากการขาดความช่วยเหลือ การสนับสนุนทั้งทางกายภาพและจิตใจ ซึ่งส่งผลให้ทั้งแม่วัยใสและลูกไม่มีความสุข การไม่มีความภาคภูมิใจในตัวเอง (Self Esteem) และก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาและแม่วัยใสก็จะกลายเป็นตัวปัญหาอย่างแท้จริง

ได้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการหาเหตุผลให้ตัวเอง (Attribution) และการถูกตีตรา (Stigmatization) ว่าหนึ่งในการหาเหตุผลให้กับตัวเองที่สำคัญที่สุดจากมุมมองของการตีตราหรือประณามของสาธารณชนคือความสนใจในประเด็นความรับผิดชอบต่อสาเหตุ (Hunt, Domzal, & Kernan, 1982 อ้างถึงใน Arun Vishwanath, 2014) คนเรามักตีตราหรือประณามปัญหาที่มีที่มาจากสิ่งที่ควบคุมได้ แต่เจ้าตัวกลับไม่ควบคุมจึงถูกตีตราหรือประณาม ในกรณีนี้ คนที่ตีตราหรือประณามจะมองว่าแม่วัยใสสามารถป้องกันการตั้งครรถ์ได้ แต่สุดท้ายก็ตั้งครรถ์และมีลูก จึงก่อให้เกิดการตีตราและประณามว่าแม่วัยใสเป็นสิ่งไม่ดี เพราะเป็นสิ่งที่ควบคุมได้แต่กลับไม่ทำ

ทฤษฎีการหาเหตุผลให้กับตัวเองได้อธิบายปรากฏการณ์ของการตีตราหรือประณาม ซึ่งเป็นกระบวนการในฐานะความคิดของสังคมอันเนื่องมาจากความต้องการที่จะให้เหตุผลและสรุปสาเหตุของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นกระบวนการที่ขึ้นอยู่กับ

ความรู้ของแต่ละบุคคลและความคิดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ (Corrigan, 2000 อ้างถึงใน Arun Vishwanath, 2014)

4.2 ศึกษาเปรียบเทียบถึงวาทกรรม “แม่วัยใส” ในสังคมไทย สังคมเกาหลีใต้ และสังคมสหรัฐอเมริกาผ่านภาพยนตร์

สื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อภาพยนตร์ที่นำเสนอทั้งภาพและเสียง ซึ่งดึงดูดความสนใจและอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมได้อย่างเต็มที่ เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือสำคัญในการปรับเปลี่ยนความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมต่อสิ่งนั้น ๆ และยังมีส่วนช่วยเปลี่ยนแปลงวาทกรรมให้ผู้ชมมีความเข้าใจที่แตกต่างไปได้ ดังนั้นการใช้สื่อภาพยนตร์นำเสนอในประเด็นแม่วัยใสในเนื้อหาและรูปแบบที่เหมาะสมกับแต่ละสังคมวัฒนธรรมก็อาจช่วยลดจำนวนแม่วัยใสและช่วยลดปัญหาการถูกตีตราของแม่วัยใสได้ จึงได้มีการศึกษาเปรียบเทียบภาพยนตร์ที่นำเสนอในประเด็นแม่วัยใสโดยตรงของ 3 ประเทศ อันได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง ภาพยนตร์เกาหลีใต้เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) ภาพยนตร์สหรัฐอเมริกาเรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) และภาพยนตร์เรื่องรักจัตหนัก (พ.ศ. 2554) ซึ่งเป็นภาพยนตร์ของประเทศไทย

ภาพที่ 2 โปสเตอร์ภาพยนตร์เกาหลีใต้เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548),

โปสเตอร์ภาพยนตร์สหรัฐอเมริกาเรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) และโปสเตอร์ภาพยนตร์ไทย เรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554)

ข้อมูลทั่วไปทางด้านการสร้างและการตอบรับภาพยนตร์ในประเด็นแม่ข่ายที่ได้เลือกมาศึกษาประกอบไปด้วยประเภทหรือตระกูล (Genre) ของภาพยนตร์ ความยาวของภาพยนตร์ ผู้เขียนบทภาพยนตร์ ผู้กำกับภาพยนตร์และรายได้ภายในประเทศ

ตารางที่ 1 การศึกษาเปรียบเทียบภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องตามข้อมูลทั่วไปทางด้านการสร้างและการตอบรับ

ประเด็นที่วิเคราะห์	Jenny, Juno	Juno	รักจัดหนัก
ประเภท	โรแมนติก (Romance)	ตลก-ชีวิต-นอกกระแส (Comedy-Drama-Independent)	ตลก-ชีวิต-โรแมนติก (Comedy-Drama-Romance)
ความยาว	108 นาที	96 นาที	100 นาที
ผู้เขียนบท	คิม โฮจุน (Kim Ho-jun)	ไดอาโบล โคดี้ (Diablo Cody)	เมซีส ฉายชยานนท์ ภาส พัฒนกำจร อนุชิต มวลพรม ชาคร ไชยปรีชา อินทิรา เจริญปุระ ธัญวรรณ เหมพนม
ผู้กำกับ	คิม โฮจุน (Kim Ho-jun)	เจสัน ไรท์แมน (Jason Reitman)	เมซีส ฉายชยานนท์ ไพรัช คุ่มวัน ภาส พัฒนกำจร อนุชิต มวลพรม ชาคร ไชยปรีชา อินทิรา เจริญปุระ
รายได้ภายในประเทศ	ประมาณ 54 ล้านบาท	ประมาณ 4,900 ล้านบาท	ประมาณ 8 ล้านบาท

เมื่อพิจารณาจากประเภทหรือตระกูล (Genre) ของภาพยนตร์ ภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนี้มีจุดร่วม ภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) และ Juno (พ.ศ. 2550) เป็นภาพยนตร์ตระกูลโรแมนติก แต่ก็ได้มีการผสมผสานทั้งตระกูลตลกและชีวิตในภาพยนตร์เรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) และ รักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) แต่ภาพยนตร์เรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) เป็นภาพยนตร์นอกกระแส ซึ่งต่างจาก Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) และ รักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) ที่เป็นภาพยนตร์กระแสหลัก ซึ่งสามารถนับได้ว่าตระกูลของภาพยนตร์ที่มีความเหมาะสมกับการนำเสนอเรื่องราวที่มีความเปราะบางทางด้านอารมณ์ความรู้สึกอย่างประเด็นแม่วัยใสและความคาดหวังกับความสนใจของกลุ่มเป้าหมายซึ่งก็คือกลุ่มวัยรุ่น ได้แก่ ตระกูลตลก-ชีวิต-โรแมนติก อย่างไรก็ตาม ภาพยนตร์จากทั้ง 3 ประเภทที่ได้เลือกมาศึกษาในครั้งนี้ ไม่ได้เป็นภาพสะท้อนของสังคมและมุมมองทั้งหมดของแต่ละประเทศ แต่เป็นการแสดงให้เห็นถึงมุมมองว่าการเลือกเล่าเรื่องของแม่วัยใสในภาพยนตร์ตระกูลโรแมนติกของประเทศเกาหลีได้นั้นช่วยส่งผลให้การตีตราแม่วัยใสนั้นถูกลดให้น้อยลงไปได้

อีกความแตกต่างสำคัญของการสร้างภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนี้ คือ ภาพยนตร์เรื่อง รักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) เป็นภาพยนตร์เรื่องเดียวที่นำเสนอเรื่องราวเป็น 4 ตอน และมีทีมงานเขียนบทและกำกับภาพยนตร์หลายคน ส่วนภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) และ Juno (พ.ศ. 2550) เป็นภาพยนตร์ที่นำเสนอด้วยคนเขียนบทและผู้กำกับเพียงคนเดียว สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางการนำเสนอเนื้อหาที่ถ่ายทอดผ่านบุคคลเพียงคนเดียวหรือหลายคนที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป

ตามทฤษฎีการเล่าเรื่อง (Narrative Theory) ที่วิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอ ผู้วิจัยสนใจเลือกวิเคราะห์เฉพาะจากโครงเรื่อง (Plot) ของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนี้ โดยสามารถวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การศึกษาเปรียบเทียบภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องตามทฤษฎีการเล่าเรื่อง

ประเด็นที่วิเคราะห์	Jenny, Juno	Juno	รักจัดหนัก
การเปิดเรื่อง (Exposition)	เสิร์ฟหลังตรวจพบว่า ตั้งครรภ์	สืบสนหลังตรวจ พบว่าตั้งครรภ์	ชวนติดตามว่าจะเกิด อะไรขึ้นกับ 3 ตัว ละครหลัก
การพัฒนาเหตุการณ์ (Rising Action)	เจนนี่กับจูโน่พยายาม เป็นพ่อแม่ที่ดีและ ดูแลกัน	จูโน่พยายามหาคนที่ เหมาะสมมารับลูก ไปเป็นลูกบุญธรรม	3 ตัวละครหลักใช้ ชีวิตตามประสาวัยรุ่น ที่นำไปสู่การ ตั้งครรภ์
ขั้นภาวะวิกฤต (Climax)	พ่อแม่รู้และจะส่งไป คลอดและเรียนเมือง นอก	พ่อแม่บุญธรรมจะเลิก กันเพราะจูโน่	3 ตัวละครหลักพบ หรือสงสัยว่าตัวเอง ตั้งครรภ์ และต้องตัดสินใจ แก้ปัญหา
ขั้นภาวะคลี่คลาย (Falling Action)	จูโน่ตามไปหาเจนนี่ ทันก่อนลูกส่งไป เมืองนอกและเจนนี่ ให้กำเนิดบุตร	แม่บุญธรรมยังอยาก เลี้ยงลูกบุญธรรมเพียง ลำพัง	3 ตัวละครหลัก พยายามทำให้ทุก อย่างเป็นปกติ
ขั้นยุติเรื่องราว (Ending)	มีความสุข เจนนี่และ จูโน่พร้อมครอบครัว ช่วยกันเลี้ยงลูกให้ดี ที่สุด	มีความสุข จูโน่เรียน และใช้ชีวิตต่อไป ตามปกติและแม่บุญ ธรรมเลี้ยงลูกของเธอ ด้วยความรัก	มีความสุข มีคนที่ คอยสนับสนุนและ อยู่เคียงข้าง 3 ตัว ละครหลัก

จากการวิเคราะห์โครงเรื่องของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่อง มีจุดที่คล้ายและต่างกัน การเปิดเรื่องของภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) และ Juno (พ.ศ. 2550) เปิดเรื่องด้วยการตรวจครรภ์ของแม่วัยใสที่เป็นนางเอกของทั้ง 2 เรื่อง แต่ภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) เปิดเรื่องด้วยอารมณ์เศร้าจากการตรวจครรภ์แค่ครั้งเดียวในห้องส่วนตัวที่บ้านของเจนนี่ ส่วนภาพยนตร์เรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) เปิดเรื่องด้วยอารมณ์

เสรีฯ จากการตรวจครรภ์หลายครั้งที่ร้านขายยา ซึ่งมีหลายคนรับรู้เกี่ยวกับการตรวจครรภ์ของ จูโน่ สิ่งนี้แสดงให้เห็นชัดเจนถึงวาทกรรมและความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมต่อให้เป็นการตรวจครรภ์เหมือนกัน แต่ทัศนคติและการเปิดเผยของวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ส่วนภาพยนตร์เรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) เนื่องจากถูกแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนแนะนำ ตอนไปเสมีด ตอนเป็นแม่เป็นเมียและตอนทอมแสบ ช่วงเปิดเรื่องจึงเป็นการแนะนำให้รู้จักกับตัวละครหลักทั้ง 3 ตัวและชวนติดตามว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับพวกเขา ซึ่งเป็นการบอกเป็นนัยที่ชัดเจนถึงเรื่องราวที่จะเกิดขึ้นกับตัวละครหลักทั้ง 3 ตัว

ส่วนการพัฒนาการเหตุการณ์ของภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) และ Juno (พ.ศ. 2550) มีความคล้ายกันที่เป็นการพยายามเผชิญหน้ากับปัญหาหลังจากทราบ ว่าตัวเองตั้งครรภ์ โดยยังเป็นความลับที่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่รู้ ในภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) จูโน่ก็พยายามดูแลเงินนี้ในฐานะคนรักและพ่อดูแลแม่อย่างดีที่สุด ส่วนในภาพยนตร์เรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) จูโน่ได้พยายามตามหาคนที่ต้องการรับบุตรบุญธรรมที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุดตามความคิดเห็นของเธอ ในภาพยนตร์เรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) ตัวละครหลักทั้ง 3 ตัวใช้ชีวิตตามประสาวัยรุ่นที่จะนำไปสู่การตั้งครรภ์ โดยภาพยนตร์เรื่องนี้จะยกตัวอย่างให้เห็นได้ถึง 3 รูปแบบ ซึ่งแตกต่างจากอีก 2 เรื่องที่จะเห็นเรื่องราวหรือตัวอย่างได้เพียงตัวอย่างเดียว

ชั้นภาวะวิกฤตของภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) คือตอนที่พี่สาวของเงินนี้สังเกตเห็นความผิดปกติ ซึ่งส่งผลให้พ่อแม่รู้ว่าเงินนี้ตั้งครรภ์ ในสังคมเกาหลีใต้ วาทกรรมเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นมักถูกมองในแง่ลบ พ่อแม่ของเงินนี้จึงวางแผนจะส่งให้เงินนี้ไปอยู่กับพี่สาวที่เมืองนอกเพื่อคลอดและเรียนต่อ โดยจะยกลูกของเงินนี้ให้เป็นลูกของพี่สาว จูโน่ไม่เห็นด้วยเพราะความรักในตัวเงินนี้และลูกในท้อง แต่ก็ทำอะไรไม่ได้เพราะเงินนี้ถูกพ่อแม่พาไปซ่อนตัวที่อื่น ส่วนชั้นภาวะวิกฤตของภาพยนตร์เรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) คือการที่จูโน่เข้ามาผูกพันกับครอบครัวที่จะรับลูกของ

เธอไปอุปถัมภ์ แต่ฝ่ายสามีกลับเข้าใจผิดและรู้สึกชอบพอจูโน่ ทั้งที่จริงจูโน่ไม่ได้รู้สึก เช่นเดียวกันกับเขา ทำให้ทั้งสามมีภรรยาเกิดผิดใจกันและจะเลิกกันเพราะจูโน่

ชั้นภาวะวิกฤตของภาพยนตร์เรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) 3 ตัวละครหลักพบหรือสงสัยว่าตัวเองตั้งครรรค์และต้องตัดสินใจแก้ปัญหา โดยในตอนไปเสมีด นางเอกสงสัยว่าตัวเองตั้งครรรค์ แต่พระเอกก็กังวลจนเหมือนไม่ได้ใจเธอ ตอนเป็นแม่เป็นเมีย นางเอกตั้งครรรค์และเกิดความอับอาย ไม่กล้ากลับบ้าน แต่ก็ทนไม่ได้ที่ไม่ได้ใช้ชีวิตเหมือนวัยรุ่นทั่วไป ตอนทอมแฉัง นางเอกที่เป็นทอมมากินเหล้ากับเพื่อน แต่พลาดพลั้งมีอะไรกับเพื่อนของเพื่อน โดยไม่รู้ตัวจนตั้งครรรค์ เธอเป็นทอมและไม่ได้เป็นแฟนกับพ่อของลูก ทั้ง 3 ตัวละครหลักต้องเผชิญกับปัญหา พยายามหาทางออกและตัดสินใจแก้ปัญหา

ชั้นภาวะคลี่คลายของภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) จูโน่ตามไปหาเจนนีทันก่อนที่เจนนีจะถูกส่งไปเมืองนอกและขณะเดียวกันนั่นเองเป็นช่วงเวลาที่เจนนีให้กำเนิดบุตร ภาพยนตร์เรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) แม่บุญธรรมที่เลิกกับพ่อบุญธรรมตัดสินใจว่าเธอยังอยากเลี้ยงลูกบุญธรรมเพียงลำพังและจูโน่ก็อยู่ข้างเดียวกันกับแม่บุญธรรม ส่วนภาพยนตร์เรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) หลังจากการตัดสินใจทำอะไรบางอย่าง 3 ตัวละครหลักก็ได้พยายามทำให้ทุกอย่างเป็นปกติเหมือนไม่ได้เกิดอะไรขึ้น แต่ก็ต้องผ่านความเจ็บปวดมากมายจากสิ่งที่พวกเขาตัดสินใจลงไป ไม่ว่าจะเป็นการเก็บลูกไว้หรือทำแท้งก็ตาม

ชั้นยุติเรื่องราว ภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องจบอย่างมีความสุขเหมือนกัน แต่ภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) จบด้วยการร่วมมือของทั้งเจนนีและจูโน่พร้อมครอบครัวในการพยายามช่วยกันเลี้ยงลูกให้ดีที่สุด ภาพยนตร์เรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) หลังจากจูโน่คลอด จูโน่ก็ได้กลับมาเรียนและใช้ชีวิตต่อไปตามปกติและแม่บุญธรรมเลี้ยงลูกของเธอด้วยความรัก และภาพยนตร์เรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) ไม่ว่าตัวละครจะตัดสินใจอย่างไร สุดท้ายก็มีคนที่คอยสนับสนุนและอยู่เคียงข้าง 3 ตัวละครหลัก ซึ่งสิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความต้องการสูงสุดของแต่ละวาทกรรมของแต่ละวัฒนธรรม

ตารางที่ 3 การศึกษาเปรียบเทียบภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องตามการวิเคราะห์ว่าทกรรม

ประเด็นที่วิเคราะห์	Jenny, Juno	Juno	รักจัดหนัก
บทบาทของแม่วัยใส	ผู้กระทำ	ผู้กระทำ	ผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำ
สาเหตุของ การตั้งครรภ์	ไม่ได้ป้องกัน	ไม่ได้ป้องกัน	ไม่ได้ป้องกัน และขาดสติ
ทางออก	เก็บไว้เลี้ยงเอง	เก็บไว้ให้คนอื่นเลี้ยง	เก็บไว้เลี้ยงเอง และทำแท้ง
การรับผิดชอบ	ทั้งฝ่ายหญิง และฝ่ายชาย	ฝ่ายหญิงมากกว่า	ฝ่ายหญิงมากกว่า
ภาพของเด็ก	เทพสำหรับพ่อแม่	เทพสำหรับคนอื่น	มารสำหรับพ่อแม่
วาทกรรมต่อแม่วัยใส	ไม่ตีรับไม่ได้ แต่ก็ต้องรับ	ไม่ตี แต่ก็รับได้	ไม่ตีรับไม่ได้ แต่ก็ต้องรับ

การวิเคราะห์ว่าทกรรมในประเด็นแม่วัยใสในภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนี้ ได้แบ่งประเด็นที่สำคัญออกเป็น 6 ประเด็นด้วยกัน โดยในประเด็นแรกคือประเด็นบทบาทของแม่วัยใสต่อการตั้งครรภ์ ทั้ง 2 เรื่อง ซึ่งก็คือ ภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) และ Juno (พ.ศ. 2550) ได้นำเสนอเหมือนกัน ซึ่งแม่วัยใสก็คือผู้กระทำ แปลว่าแม่วัยใสเต็มใจในการร่วมเพศ ไม่ได้ถูกข่มขืน ในขณะที่ภาพยนตร์เรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) ที่มีหลายตอนในเรื่องก็ได้้นำเสนอทั้งในบทบาทของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ แต่การถูกกระทำในที่นี้ไม่ใช่การข่มขืน แต่เป็นการขาดสติจนทำให้พลาดพลั้งร่วมเพศกับคนที่ไม่รู้จัก ส่วนสาเหตุของการตั้งครรภ์ของทั้ง 3 เรื่องก็เกิดจากการพลาดพลั้งเพราะไม่ได้ป้องกัน แต่ในภาพยนตร์เรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) มีเพิ่มเติมเข้ามาในประเด็นการขาดสติ โดยทางออกของความผิดพลาดในการตั้งครรภ์ของแม่วัยใส ภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) ได้เลือกทางออกด้วยการเก็บลูกไว้ช่วยกันเลี้ยงเอง ภาพยนตร์เรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) ก็ได้เก็บลูกไว้ แต่ยกให้เป็นลูกบุญธรรมของผู้ใหญ่ที่พร้อมและอยากมีลูก แต่มีด้วยตัวเองไม่ได้ ส่วนภาพยนตร์เรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) ก็มีทั้งเก็บไว้เลี้ยงเองและทำแท้ง ซึ่งการทำแท้งเป็นประเด็นที่รับไม่ได้สำหรับภาพยนตร์ 2 เรื่อง

แรก แต่ในเรื่องที่ 3 ก็มีปัจจัยแทรกที่ว่า เป็นความผิดพลาดจากการขาดสติที่ตัววัยรุ่นเป็นคนตัดสินใจที่จะกำจัดปัญหาตั้งแต่ตอนนี้ด้วยตัวเอง โดยไม่ได้รับการปรึกษาและการยอมรับจากผู้ปกครอง ในประเด็นของความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) ภาพยนตร์ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงต่างร่วมกันรับผิดชอบ แต่ในภาพยนตร์เรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) และภาพยนตร์เรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) ฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายรับผิดชอบเองเสียมากกว่า ส่วนภาพของเด็กต่อสายตาของพ่อแม่วัยรุ่นมีความแตกต่างกัน ภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) เด็กเป็นเทพสำหรับพ่อแม่ ภาพยนตร์เรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) เด็กเป็นเทพสำหรับผู้อื่นและภาพยนตร์เรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) เด็กเป็นมารสำหรับพ่อแม่ ประเด็นนี้เองที่สะท้อนให้เห็นถึงการปลูกฝังเลี้ยงดูและทางเลือกของแต่ละประเทศและแต่ละวัฒนธรรม ประเด็นสุดท้ายในการวิเคราะห์ก็คือวาทกรรมต่อแม่วัยรุ่นในภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ภาพยนตร์เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) และภาพยนตร์เรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) มีความเหมือนกันที่มองว่าการเป็นแม่วัยรุ่นเป็นสิ่งไม่ดี ผู้ใหญ่จะรับไม่ได้ แต่สุดท้ายเมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นมาแล้ว ผู้ใหญ่ก็จำเป็นต้องยอมรับ ส่วนภาพยนตร์เรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) ที่มีความแตกต่างเพราะวาทกรรมเกี่ยวกับแม่วัยรุ่นเป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่ผู้ใหญ่ก็ยอมรับได้ ซึ่งเป็นความแตกต่างทางความคิดและพฤติกรรมของชาวตะวันตกและชาวตะวันออกที่ชัดเจน

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางด้านวาทกรรมเกี่ยวกับแม่วัยรุ่นในประเทศไทย ที่เดิมทีในยุคเกษตรกรรมไม่มีวาทกรรมเกี่ยวกับแม่วัยรุ่น เพราะการมีลูกเป็นหน้าที่ของผู้หญิงในการผลิตสมาชิกครอบครัวและแรงงานให้กับครอบครัวอันเนื่องมาจากเหตุผลทางสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐศาสตร์ แต่เมื่อสังคมได้เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม การแพทย์ การศึกษาและโลกาภิวัตน์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในสังคมไทย ทำให้เกิดการกำหนดว่าอายุเท่าไรจึงจะเหมาะสมกับการมีลูก ซึ่งมีปัจจัยแทรกต่าง ๆ เข้ามาทำให้อายุที่เหมาะสมต่อการแต่งงานและมีลูกได้ถูกขยายออกไปเรื่อย ๆ จนปัจจุบัน เหตุผลสำคัญในการสร้างวาทกรรมของแม่วัยรุ่นก็มาจากการสร้างความเป็นจริงทางสังคมของผู้มีอำนาจในสังคมนั้น ๆ เป็นผู้กำหนดและก่อให้เกิดการตีตรา (Stigmatization) ซึ่งส่งผลในแง่ลบต่อแม่วัยรุ่น

5. รูปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่าอัตลักษณ์ของ “แม่วัยใส” ในแต่ละสังคมนั้นเป็นสิ่งที่ถูกกระทำจากอำนาจของสังคมและแปรเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ไม่มีเอกภาพดังที่ฟูโกต์ได้กล่าว (ธงชัย วินิจจะกูล, 2534) เครื่องมือสำคัญในการหาเหตุผลและที่มาของอัตลักษณ์และวาทกรรมที่ได้ถูกกำหนดขึ้นโดยอำนาจของสังคมคือการศึกษาวาทกรรม (Discourse) เป็นการศึกษาภาษาและการแสดงออกด้วยการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อเปิดให้เห็นถึงมิติเชิงอำนาจที่ครอบงำด้วยการขุดค้นลงไปถึงการสื่อสารในช่วงเวลาต่าง ๆ (กัจจกร หลุยยะพงศ์, 2553) โดยจะเห็นได้จากภาพที่ 1 ถึงถูกกระทำจากอำนาจของสังคมและแปรเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ของวาทกรรม “แม่วัยใส”

มุมมองทางด้านสตรีนิยมได้กล่าวไว้ว่าในอดีต ผู้คนได้ให้ความสำคัญและให้อำนาจต่อเพศหญิง ดังที่พระแม่ธรณี (Mother Earth) ได้รับการพิจารณาจากนักวิชาการสมัยใหม่ในฐานะที่เป็นเทพมารดา (Mother Goddess) หรือเทพเจ้าที่เป็นเพศหญิงที่ได้รับการเคารพบูชาในแทบทุกวัฒนธรรมของโลก (Manna, 1993 อ้างถึงใน ธัญญา สังขพันธานนท์, 2556, น. 70) แต่ต่อมาในยุคหนึ่งคนไทยจะให้ความสำคัญกับขนบธรรมเนียมประเพณี หากเกิดการฝ่าฝืนจะถูกมองว่าเป็นวิปริตวิดถวน มีการยกระดับมนุษย์ให้เป็นสิ่งมีชีวิตระดับสูงสุดและมีการแบ่งแยกระหว่างมนุษย์กับสัตว์เดี๋ยวจาน โดยการสร้างวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นกฎเกณฑ์ในการควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ การสร้างความไม่เท่าเทียมกันและแม่วัยใสก็เป็นหนึ่งในกลุ่มคนที่ถูกควบคุมด้วยวัฒนธรรมประเพณีและสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมเช่นกัน

ประเทศไทยในยุครัชกาลที่ 1-3 ที่เป็นยุคเกษตรกรรม สังคมยังมองว่าแม่วัยใสคือวัยเจริญพันธุ์และเป็นเรื่องปกติของการตั้งครรภ์ตั้งแต่อายุน้อยและการมีลูกยังถือเป็นการผลิตแรงงานที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมให้กับครอบครัวอีกด้วย แต่จากยุคเปลี่ยนผ่านตั้งแต่รัชกาลที่ 4 ที่เป็นจุดเริ่มต้นของยุคอุตสาหกรรม ให้ความสำคัญกับการเป็นประเทศสมัยใหม่ ถัดมาในรัชกาลที่ 5 ที่ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากการแพทย์และการศึกษาจากประเทศตะวันตก โดยมีคติ

นิยมของการศึกษาว่าบุรุษควรได้รับการศึกษามากกว่าสตรี ทั้งนี้เพื่อฝึกฝนให้เข้ารับราชการจะได้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ไม่บกพร่อง ส่วนสตรีนั้นก็ศึกษาวิชาความรู้ในอันที่จะช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นภรรยาที่ดีและแม่เท่านั้น (บุญยงค์ เกศเทศ, 2532) เช่นเดียวกับคำสั่งสอนผ่านวรรณกรรมในสุภายิตสอนเด็กและสอนหญิงของสุนทรภู่ที่ได้ควบคุมให้ผู้หญิงอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ชายเป็นหลัก ซึ่งสุภายิตสอนหญิงได้แต่งขึ้นจากประสบการณ์ของสุนทรภู่ที่พบเห็นจากการประพฤติปฏิบัติของราษฎรในยุคสมัยนั้นและส่วนใหญ่มาจากหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา (รังรอง นิลประภัสสร, 2545) หลังจากนั้นก็ได้มีการเพิ่มความเข้มข้นที่สังคมมองว่าแม่วัยใสคือวัยรุ่นและการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นคือสิ่งผิด เนื่องจากต้องการบ่มเพาะให้ประชากรให้อยู่ในสายพานแห่งอุตสาหกรรม แต่การตั้งครรภ์ตั้งแต่อายุยังน้อยเป็นการทำให้คนเหล่านั้นหลุดออกไปจากกรอบของสายพานแห่งอุตสาหกรรม การควบคุมของภาครัฐและสถาบันต่าง ๆ จึงเข้ามาครอบงำว่าการตั้งครรภ์ตั้งแต่อายุยังน้อยเป็นสิ่งผิดและส่งผลให้สังคมติตราหรือประณามแม่วัยใสตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ดังที่ได้มีการกล่าวไว้ว่า ผู้ปกครองของวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์จำนวนหนึ่งรู้สึกอับอายที่ลูกหลานของตนมีความประพฤติที่เสื่อมเสีย (Nicaise et al. 2000; Jahan 2008 อ้างถึงใน ศรีเพ็ญ ต้นติเวสและคณะ, 2556) สถาบันครอบครัวก็เป็นอีกสถาบันทางสังคมสถาบันหนึ่งที่มีความสำคัญที่ได้รับอิทธิพลจากสถาบันอื่นๆและส่งผลของการติตราหรือการประณามต่อไปยังตัวแม่วัยใส

จากงานวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของสตรีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันสมควรที่มีต่อประเด็นวิถีตามเพศ (Gender) และเพศวิถี (Sexuality) (จรัสภรณ์ อินทะวงศ์, 2552) ก็ได้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มองว่าผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอต้องพึ่งพาผู้ชายและการเลี้ยงดูบุตรเป็นหน้าที่ของเพศหญิง นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ยังมองว่าผู้หญิงที่ดีต้องไม่มีความต้องการทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ทำให้คุณค่าของผู้หญิงลดลง การมีชายและหญิงวัยรุ่นมีลูกด้วยกัน มีเพียงเพศหญิงเท่านั้นที่ถูกพักการเรียนจากงานวิจัยเรื่อง “แม่วัยรุ่น”: ประสบการณ์ชีวิต เพศภาวะและเพศวิถี (วาทีนีย์ วิชัยยา, 2556) ก็สะท้อนให้เห็นว่าสังคมมักเหมารวมว่าแม่วัยใสตั้งครรภ์เพราะการไม่คุมกำเนิด

ขาดความรู้ ขาดความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีมิติของเพศภาวะและบรรทัดฐานทางสังคมแบบชายเป็นใหญ่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นความไม่เท่าเทียมทางด้านเพศและการตีตราหรือการประณามแม่วัยใส

ผลการศึกษาเปรียบเทียบถึงวาทกรรม “แม่วัยใส” ในสังคมไทย สังคมเกาหลีใต้ และสังคมสหรัฐอเมริกาผ่านภาพยนตร์เกาหลีใต้เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) ภาพยนตร์สหรัฐอเมริกาเรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) และภาพยนตร์ไทยเรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) พบความแตกต่างในมุมมองต่อแม่วัยใสด้วยการเลือกประเภทหรือตระกูลของภาพยนตร์ (Genre) ที่ประเทศเกาหลีใต้มองเรื่องของแม่วัยใสเป็นความโรแมนติก ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศไทยมองเรื่องของแม่วัยใสเป็นเรื่องตลก ความโศกเศร้าผสมกับความโรแมนติก ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนมุมมองเรื่องของแม่วัยใสในสังคมนั้นๆ ส่วนการเล่าเรื่องนั้นมีความเหมือนในเรื่องสากลและความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมของแต่ละประเทศที่มองเรื่องของแม่วัยใสแตกต่างกันไป แต่มุมมองจากการวิเคราะห์วาทกรรมพบสิ่งที่เหมือนและต่างสำคัญคือมุมมองต่อเด็กในครรภ์ที่ภาพยนตร์เกาหลีใต้เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) มองว่าเด็กคือเทพสำหรับพ่อแม่ ภาพยนตร์สหรัฐอเมริกาเรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) มองว่าเด็กคือเทพสำหรับคนอื่นและภาพยนตร์ไทยเรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) มองว่าเด็กคือมารหรืออุปสรรคสำหรับพ่อแม่ สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงการถูกกระทำโดยสังคมของกลุ่มแม่วัยใสและผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ทางออกก็ยังแตกต่างกันตามความเชื่อและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศอีกด้วย แต่กระนั้นการสร้างสถานการณ์ถึงเหตุผลของการตั้งครรภ์ตั้งแต่อายุน้อยที่สุดในภาพยนตร์เกาหลีใต้เรื่อง Jenny, Juno (พ.ศ. 2548) และภาพยนตร์สหรัฐอเมริกาเรื่อง Juno (พ.ศ. 2550) ที่แม่จะยังเป็นวัยรุ่น แต่มันเกิดจากความรักของพ่อกับแม่ที่มีให้กัน แต่ในภาพยนตร์ไทยเรื่องรักจัดหนัก (พ.ศ. 2554) ก็มีเรื่องราวของการตั้งครรภ์ไม่ได้เกิดจากความรักของพ่อกับแม่ ซึ่งส่งผลถึงมุมมองต่อเด็กที่เกิดมาด้วยเช่นกัน

สิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับการสร้างความเป็นจริงทางสังคมของแต่ละประเทศ ซึ่งปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้ส่งผลต่อภาพยนตร์ที่ออกมาให้มีความแตกต่างกันและสามารถมี

อิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้ชมในแต่ละประเทศที่แตกต่างกันไปตามบรรทัดฐาน ธรรมเนียมประเพณีและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของแต่ละประเทศ โดยสิ่งเหล่านี้ยังปรากฏอยู่อย่างเคร่งครัดและชัดเจนในภาพยนตร์ไทย แต่หากเราสามารถค้นพบเนื้อหาและรูปแบบที่น่าสนใจสำหรับกลุ่มเป้าหมายวัยรุ่นได้ เราก็จะสามารถพบหนทางในการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างการรับรู้ที่ทั่วถึงและลึกซึ้งให้กับพวกเขา ทำให้พวกเขาสามารถเลือกวางแผนชีวิตได้จากความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากภาพยนตร์ นอกจากนี้ยังสามารถลบสิ่งการติตราของผู้ใหญ่ที่ยังมองว่าททกรรมของแม่วัยใสในแง่ลบให้พวกเขาได้เข้าใจปรากฏการณ์นี้ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้แม่วัยใสสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้นและส่งผลต่อสังคมที่จะมีพัฒนาการที่ดียิ่งขึ้นได้ แต่กระนั้นตัวแปรต้นทางด้านการใช้สื่อภาพยนตร์และสื่ออื่น ๆ ในการสื่อสารก็ยังไม่ใช้หนทางเดียวในการแก้ปัญหา หากแต่ยังต้องพึ่งพาตัวแปรทางด้านการศึกษาจากครอบครัว สถาบันและสังคม อีกทั้งตัวแปรทางด้านการแพทย์มาช่วยในประเด็นการรับรู้และตัดสินใจของวัยรุ่นในประเด็นแม่วัยใส หากคนไทยส่วนใหญ่ยอมรับความจริงและเข้าใจปัญหาเกี่ยวกับแม่วัยใสได้ เราก็อาจค้นพบหนทางแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพด้วยการสื่อสารกับวัยรุ่นเพื่อลดการตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผนและการสื่อสารกับคนทั่วไปในการลดการติตราแม่วัยใสออกไปจากสังคมไทยได้

อย่างไรก็ตาม การศึกษาในครั้งนี้ยังมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถแสดงให้เห็นภาพและเข้าใจเนื้อหาและรูปแบบในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องด้วยการอธิบายผ่านตัวหนังสือเพียงเท่านั้น แต่หากผู้อ่านต้องการเข้าใจถึงการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนี้มากยิ่งขึ้น การหาโอกาสในการรับชมภาพยนตร์ทั้ง 3 เรื่องนี้ก็ถือเป็นช่องทางอันดีที่จะทำให้เข้าใจได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

คำจร หลุยยะพงศ์. (2553). การสื่อสารกับวาทกรรมอัตลักษณ์ผู้สูงอายุในสังคมไทย.

กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- คณะทำงานกลุ่มแก๊ซขับเคลื่อนเครือข่ายชมช่องว่างทางสังคม. (2554). *เหมือนอยู่คนละโลก: ปฐมบทสู่สถานการณ์ความไม่เป็นธรรม*. นนทบุรี: คณะทำงานฯ.
- จรัสวรรณ อินทวงค์. (2552). *การศึกษาความคิดเห็นของสตรีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันสมควรที่มีต่อประเด็นวิถีตามเพศ (Gender) และเพศวิถี (Sexuality)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เจือ สตะเวทิน. (2516). *สุภายิตไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ลิทธิพิสารการพิมพ์.
- ชัยณรงค์ฤทธิ์ วาปีสินและคนอื่นๆ. (2559). *แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีให้มากขึ้นของเทศบาลตำบลท่าพระ : กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองไช้ ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เด็กดีดอทคอม. *การเสียตัวของผู้หญิงสมัยโบราณกับสังคมปัจจุบัน*. สืบค้นจาก <http://www.dek-d.com/board/view/1549150/>
- ไทยรัฐ. (2560). *มีลูกเพื่อชาติ*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/854712>
- ธงชัย วินิจจะกุล. (2534). *วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์แบบวงศาวิทยา*. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2556). *ผู้หญิงยิ่งเรือ: ผู้หญิง ธรรมชาติ อำนาจและวัฒนธรรม กำหนด สตรีนิยมเชิงนิเวศในวรรณคดีไทย (Ecofeminism in Thai Literature)*. กรุงเทพฯ: นาค.
- บัณฑิต ชุมวรฐายี. (2556). *เรื่องเฉพาะสตรี... วยเจริญพันธุ์ ตอนที่ 1*. สืบค้นจาก <http://haamor.com/th/เรื่องเฉพาะสตรี-วัยสาว-1>
- บุญยงค์ เกศเทศ. (2532). *สถานภาพสตรีไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พระสมุห์ดีเรก อาทิจจพโล. (2561). *พุทธจริยศาสตร์ที่ประยุกต์ใช้กับมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น*. กรุงเทพฯ: ศูนย์นิพนธ์พุทธศาสตร์คุณฐิบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุนทรภู์. (2504). *สวัสดิศึกษา สุภายิตสอนเด็กและสุภายิตสอนหญิง*. พระนคร: โรงพิมพ์ธรรมบรรณาการ.
- สุพิศวง ธรรมพันทา. (2532). *พื้นฐานวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ดี.ดี. บุ๊คสโตร์.

- ศรีเพ็ญ ดันติเวสสและคณะ. (2556). *สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทย 2556*. นนทบุรี: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- ภัทรรัตน์ พันธุ์ประสิทธิ์. (2554). *จากสยามยุคปฏิรูปประเทศถึงสังคมไทยสมัยโลกาภิวัตน์: ผู้หญิงไทยยังคงเหมือนเดิม? สืบค้นจาก* <http://prachatai.com/journal/2011/03/33475>.
- รังรอง นิลประภัตสร. (2545). *คติธรรมในกลอนสุภาภิตของสุนทรภู่: คุณค่าที่ไม่เคยล้าสมัย*. กรุงเทพฯ: วรรณวิทัศน์ ปีที่ 2 พฤศจิกายน 2545.
- วาทีนีย์ วิชัยยา. (2556). *“แม่วัยรุ่น”: ประสบการณ์ชีวิต เพศภาวะและเพศวิถี*. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Vishwanath, A. (2014). *Negative public perceptions of juvenile diabetics: applying attribution theory to understand the public's stigmatizing views*. Health Communication. Abingdon: Routledge Taylor & Francis Group.
- De Young, J. E. (1963). *Village Life in Modern Thailand*. Berkeley: University of California Press.
- Live Science Staff. (2011). *What's the youngest age at which a woman can give birth?*. Retrieved from <https://www.livescience.com/.33170-youngest-age-give-birth-pregnancy.html>.
- Fairclough, N. (2003). *Analysing discourse textual analysis for social research*. London: Routledge.
- Farlex. (2021). *Reproductive Age*. Retrieved from <http://medicaldictionary.thefreedictionary.com/reproductive-age>.
- MadeForMums. (2021). *What's the best age to have a baby?*. Retrieved from <http://www.madeformums.com/getting-pregnant/whats-the-best-age-to-have-a-baby/32596.html>.